

T.C.
BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/12944
6K-139

Sayı : 75833232 - 610- 362
Konu : Soru Önergeleri

22/05/2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi : 20.04.2017 tarihli ve 43452547-120.07-94262 sayılı yazınız.

Bakanlığımıza intikal eden ilgi yazı eki, Hatay Milletvekili Sayın Mevlüt DUDU tarafından tevcih edilen 7/12944 esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Faruk ÖZLÜ
Bakan

Ek:
Cevabi Yazı (4 sayfa)

HATAY MİLLETVEKİLİ AV. SAYIN MEVLÜT DUDU'NUN

7-12944 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP

Türk demir çelik sektörü, Türkiye'nin ekonomik kalkınması ve endüstrileşmesinde stratejik öneme sahiptir. 2012 yılından bu yana ihracat ve kapasite kullanım açısından sürekli kan kaybeden sektör, 2016 yılında toparlanma eğilimi göstermiştir. Ancak sektördeki sorunlara kalıcı çözümler getirilmediği için 2011 öncesi pozitif tabloya dönüş zor görünmektedir.

Türkiye'de çelik tüketimi 2012-2016 döneminde %21 oranında artarken, çelik üretimi % 7,6 oranında düşüş göstermiştir. Türkiye'nin çelik ihracatı ise 2012-2016 arasında %18 oranında gerilemiştir. Türkiye'nin çelik ithalatı ise aynı dönemde % 50 oranında artış göstermiştir.

Başka bir deyişle ülkemizdeki çelik iç tüketimi ithalatla karşılanır hale gelmiştir. Dış politikada komsularımız ve AB ile gerilen ilişkiler, Ortadoğu'daki iç savaşların yayılması sonucu Türkiye'nin çelik pazarı ve üretimi küçülmeye devam etmektedir.

Yerli çelik üreticisine teşvik ve koruma tedbirleri uygulanmaması; Rusya ve Çin'in dampingli çelik satışına karşı hiçbir önlem alınmaması; dış politikada yaşanan gelişmeler sonucu ihracatın düşmesi; sektörün en önemli sorunları arasında yer almaktadır.

Çelik sektöründe yaşanan daralma sonucu ekonomik krize giren Nursan Çelik Sanayi ve Haddecilik A.Ş.; bankalara olan borcunu çeviremediği için 17 ay önce üretimini durdurmuştur. Bu nedenle bünyesinde çalışan 950 işçinin sigorta primlerini öderken, maaşlarını ödeyemez hale gelmiştir. 17 aydır süren bu durum işçileri büyük bir yıkıma sürüklemiştir. Sigorta primleri ödenen işçiler, açmaza düşmüş, ne kıdem tazminatı alabilmiş ne de işsizlik ödeneğinden yararlanabilmiştir.

Ailelerinin tek geçim kaynağı olan işçilerin 17 aydır hiçbir ücret almaması, aile birliklerinin bozulmasına, maddi ve manevi yıkımlarına neden olmuştur. Ev borcu olan binlerce aile icraya düşmüş, çoğunun elektrik ve suları kesilmiştir. Bilgimiz dâhilinde 6 işçi, yaşadığı maddi ve manevi çöküntü nedeniyle eşinden boşanmak zorunda kalmıştır.

Çaresizlikten akıl sağlıklarını yitirme tehlikesi ile karşı karşıya kalan işçiler, 20 Mart 2017 tarihinden itibaren Nursan Fabrikası'nda eylem yapmaya başlamıştır. Ne yazık ki 8 işçi de açlık grevindedir.

Bu çerçevede;

Soru 1- Türkiye'nin en büyük çelik üreticilerinden Nursan Çelik Sanayi ve Haddecilik A.Ş'nin 17 ay önce ara verdiği üretime yeniden geçebilmesi ve şu ana kadar ödeyemediği kredilerini ödeyebilir hale gelmesi için teşvik kredisi gibi önlemleri devreye sokmayı düşünür müsünüz?

Soru 2- Nursan Çelik Sanayi ve Haddecilik A.Ş'nin İstihdam Seferberliği çerçevesinde desteklenmesini düşünür müsünüz?

Soru 3- Nursan Çelik Sanayi ve Haddecilik A.Ş'nin çalıştırdığı işçilerin aileleriyle birlikte 5 bine yakın kişinin ekmek kapısı olduğu dikkate alınarak yeniden üretime geçebilmesi için ne yapmayı düşünüyorsunuz?

Soru 4- Nursan Çelik Sanayi ve Haddecilik A.Ş'de çalışan işçilerin yaşadığı büyük ekonomik, sosyal ve psikolojik çöküntü dikkate alınarak, bu işçilere bugüne kadar ödenemeyen ücretlerinin ödenmesi için İŞ KUR üzerinden harekete geçmeyi düşünüyor musunuz?

Soru 5- Nursan'da yaşanan trajedinin katlanarak büyümemesi için ne gibi önlemler almayı planlıyorsunuz?

Soru 6- Çelik sektörünün toparlanması için dampingli mamul ithalatının önünü kesmeyi ve Türk üreticisini koruyacak önlemler almayı planlıyor musunuz?

Soru 7- ABD Başkanı Donald Trump'un tüm kamu projelerinde ABD çeliğinin kullanımını şart koşan kararnamesine benzer Bakanlar Kurulu Kararı çıkarmayı düşünür müsünüz? Türkiye'de Yap-İşlet-Devret modeli dâhil tüm kamu projelerinde Türk üretimi çeliğin kullanılmasını sağlayacak önlemleri devreye sokacak mısınız?

CEVAPLAR:

Cevap 1- Demir çelik sektörümüz, Türkiye'nin ekonomik kalkınması ve endüstrileşmesinde stratejik öneme sahiptir. Bu sektörde faaliyet gösteren hiçbir firmamızın finansal sıkıntı içerisine düşmesini ve üretime ara vermesini arzu etmeyiz. Tam aksine, Bakanlık ve Hükümet olarak öncelikli hedefimiz, bu önemli sektördeki firmalarımızın üretim yapılarını modernleştirip ölçeklerini büyüterek dünyada katma değeri en yüksek, en kritik ürünleri imal ve ihraç etmeleridir. Şirketlerin en verimli ve en başarılı bir şekilde yönetilmeleri de dileğimizdir.

Ancak taraf olduğumuz bazı ticaret anlaşmaları, şirketlerimize yönelik devlet yardımlarını kısıtlamaktadır.

Nitekim Ülkemiz ile Avrupa Birliği arasında, Avrupa Kömür Çelik Topluluğu (AKÇT) ürünlerinin ticareti Gümrük Birliği dışında bırakılmış ve 25 Temmuz 1996 tarihinde AKÇT ile imzalanan Serbest Ticaret Anlaşması (STA) kapsamında iki taraf arasında demir çelik ürünleri ticareti serbestleştirilmiştir. Söz konusu STA'nın 7. maddesiyle, ülkemiz ile Topluluk arasındaki ticareti etkilediği ölçüde her türlü devlet yardımı, Anlaşma'nın düzgün işleyişi ile uyumsuz addedilmiştir.

Bu itibarla çelik sektörüne; demir cevheri, manganez cevheri, cüruf demir ve hurda demiri kapsamı ile çevre ve ar-ge destekleri haricinde üretim miktarının ve üretim kalitesinin artırılması amacıyla devlet yardımı verilmesi, rekabeti olumsuz olarak etkileyeceği düşüncesinden hareketle yasaklanmıştır. Dolayısıyla Nursan Çelik Sanayi ve Haddecilik A.Ş.'nin ödeyemediği kredileri ödeyebilir hale gelmesi için "teşvik kredisi" gibi imkânlar bahse konu Anlaşmanın ilgili hükümleri çerçevesinde mümkün olamamaktadır.

Cevap 2-3-4- Benzer şekilde, AKÇT ile imzalanan STA kapsamında istihdam alanında, yeniden üretime geçiş sürecinde ve işçi ücretlerinin ödenmesi gibi konularda da herhangi bir devlet desteği, ne yazık ki verilememektedir.

Bununla birlikte, ihtiyaç duyulan eğitim programlarının geliştirilip ana metal üretim süreçlerine kalifiye işgücü sağlanması amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ile Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) sorumluluğunda; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, KOSGEB ve ilgili STK'lar işbirliğinde çalışmalar yürütülmesi planlanmaktadır.

Ayrıca Bakanlığımız koordinasyonunda 2017-2021 yıllarını kapsayan “*Türkiye Demir-Çelik ve Demir Dışı Metaller Sanayi Strateji Belgesi ve Eylem Planı*” hazırlıkları sürdürülmektedir. Bu çerçevede, ana metal sanayi sektörü işletmelerinden alınan vergi ve benzeri kesintilerinin azaltılması veya kaldırılması yönünde çalışmalar yapılabilmesi amacıyla hazırlanacak bir eylem dâhilinde sektörün rahatlatılması hedeflenmektedir.

Öte yandan, İŞKUR sorumluluğunda ana metal sektöründe mesleki eğitim kursları ve işbaşı eğitim programları düzenlenmesi adına, yukarıda bahsi geçen Strateji Belgesi ve Eylem Planına bu başlıkla ilgili ayrı bir eylem konulması da planlanmaktadır.

Diğer taraftan, Türkiye’de 2017-2021 dönemini kapsayacak söz konusu eylem planında, Bakanlığımız dışında çok sayıda sorumlu kurum ve kuruluş da bulunmaktadır. Bunlar arasında Ekonomi Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Kamu İhale Kurumu ve Eximbank’ı saymak mümkündür.

Cevap 5- Nursan Çelik Sanayi ve Haddecilik A.Ş.’nin faaliyetlerinin durdurulduğu dönemde bu meseleyle ilgili olarak müdahil olunmuş ancak çözüm istenen konular AKÇT anlaşması gereği müdahale alanına girmediği için etkili bir adım atılamamıştır. Bahse konu şirketimizde yaşanan sıkıntıların büyümemesi için Maliye Bakanlığı ile de irtibata geçilmiştir.

Bu arada “*Demir Çelik Teknolojik Dönüşüm Projesi*” kapsamında gerçekleştirilen ziyarette yaptığımız “elektrik ark ocağından yüksek fırına geçilmesi” önerimiz kapsamında şirket yetkililerince cevherden sünger demir üretimi ve yüksek fırın proseslerinin fizibilitesi de gerçekleştirilmiştir.

Cevap 6- Türkiye’de çelik sektörünün desteklenmesi, dampingli mamul ithalatının engellenmesi ve netice olarak üreticimizin korunmasına yönelik çalışmalar “*Türk Çelik Sektörü, Üretim Yöntemleri ve Teknolojik Yapılanmasının Rekabet Edebilirliğe Etkisi Çalıştayı*” ile başlatılmıştır. Söz konusu Çalıştay’ın ardından ise, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile demir çelik üreticilerimizin de dâhil olduğu çok sayıda geniş katılımlı toplantı, firma ziyaretleri ve 3 büyük çalıştay daha gerçekleştirilerek sektör sorunlarına ilgili kamu kurum ve kuruluşlarımız aracılığıyla çözüm getirilmesi hedeflenmiştir.

Bu kapsamda Ekonomi Bakanlığı’nın görev, yetki ve sorumluluk kapsamında yer alan dampingli mamul ithalatının engellenmesi amacıyla bu Bakanlığımız tarafından bugüne kadar yapılan çalışmaların yanı sıra demir çelik ürünleriyle ilgili damping ve sübvansiyon soruşturmaları da gerçekleştirilerek çeşitli önlemler alınmıştır.

Son olarak, Bakanlığımızca yerli çelik kullanımının artırılması ve yerli üreticinin korunması kapsamında hazırlanan “*Yassı Çelik Ürünlerin Denetimine İlişkin Tebliğ*” de 10/12/2016 tarihli ve 29914 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Cevap 7- Soruda işaret edilen hususa benzer bir önlem bir süre önce alınarak bu kapsamda Bakanlığımız koordinasyonunda yürütülen çalışmalar neticesinde; Kamu İhale Kanunu’nda 2014 yılında yapılan değişiklikle, kamu mal alımı ihalelerinde yerli malı teklif eden istekliler lehine %15 oranına kadar fiyat avantajı sağlanmasına yönelik düzenleme yapılmıştır. Buna göre Bakanlığımız tarafından belirlenen orta ve yüksek teknolojili sanayi ürünleri için %15 oranına kadar fiyat avantajı sağlanması zorunlu hale getirilmiştir. Ayrıca yine bu bağlamda çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarına, kamu projelerinde yerli çelik kullanımı konusunda bilgilendirmeler de yapılmıştır.

Ayrıca bu noktada önemli olan bir hususun da, “*Türkiye Demir Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörü Strateji Belgesi ve Eylem Planı*” kapsamında çeşitli kamu kurum ve kuruluşları ile STK’ların sorumluluk aldıkları ve görev paylaşımı yaptıkları eylemlerin periyodik olarak izlenerek başarılı bir şekilde ve zamanında gerçekleştirilmesi olduğuna inanıyoruz.